

Problem członkostwa Tureckiej Republiki Cypru Północnego w Unii Europejskiej

Problem of the EU membership of the Turkish Republic of Northern Cyprus

Abstract

Despite the unresolved dispute over the proclamation of the Turkish Republic of Northern Cyprus, the Republic of Cyprus joined the European Community in 2004. TRNC was recognized only by Turkey which, unlike the EU, affirms that the north of the island, in the absence of effective control of the Republic of Cyprus, does not belong to the Union. What is the legal status of the TRNC in the Union and the impact of EU accession on resolving the dispute?

Keywords

de facto state, TRNC, Apostolides, Green Line Regulation

Republika Cypryjska przystąpiła do Wspólnoty Europejskiej (WE) w 2004 roku¹. Chociaż z formalnoprawnego punktu widzenia jest ona jedynym uznawanym na obszarze Cypru państwem, w 1983 r. społeczność turecka proklamowała powstanie TRCP – Tureckiej Republiki Cypru Północnego. Zaistniały pomiędzy grecką i turecką społecznością spór oraz faktyczny podział wyspy nasuwają wątpliwości związane ze statusem prawnym TRCP w Unii Europejskiej – czy w związku z niemożliwością sprawowania przez rząd Republiki Cypryjskiej efektywnej władzy na północy powinna być ona zaliczana do terytoriów należących do UE? Chociaż już K. Annan podkreślał, że „poprzez zaistniały konflikt będący stałym punktem agendy Rady Bezpieczeństwa, Cypr wyróżnia się z grona państw kandydujących do UE”², wydaje się, że unijne regulacje jedynie

---

¹ Traktat Akcesyjny podpisany w Atenach w dniu 16 kwietnia 2003 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864).

² *Report of the Secretary-General on his mission of good offices in Cyprus*, UN Document S/2003/398, 1.4.2003, 8, para. 31

w wąskim zakresie odnoszą się do tego problemu. Niniejsza praca ma na celu – w drodze analizy wypowiedzi na temat statusu prawnego Cypru Północnego stron konfliktu³ oraz samej Unii, w warunkach przedakcesyjnych oraz po przystąpieniu do Wspólnoty – próbę odpowiedzi na pytanie, jakie znaczenie dla rozwiązania konfliktu cypryjskiego miało przystąpienie Republiki Cypryjskiej do UE.

Współczesne korzenie konfliktu cypryjskiego sięgają 1959 r., kiedy to w wyniku dekolonizacji Cypr, zgodnie z wolą zamieszkujących go społeczności, wyzwolił się spod władzy brytyjskiej⁴. Utworzenie nowego państwa, Republiki Cypryjskiej, miało wyważyć interesy ludności greckiej, która dążyła do przyłączenia wyspy do Grecji (*enosis*), i cypryjskich Turków nawołujących do *taksim*, czyli podziału terenu pomiędzy Turcję i Grecję⁵. Na mocy przyjętych w 1960 r. Konstytucji Cypru oraz Traktatu Gwarancyjnego Republika miała obejmować terytorium całej wyspy⁶ (za wyjątkiem brytyjskich baz wojskowych Akrotiri oraz Dhekelii), a za zakazaną uznano wszelką działalność mogącą prowadzić do unii z innym państwem lub podziału wyspy⁷. W założeniu Republika Cypryjska miała więc być jedynym legitymowanym do reprezentowania obu społeczności podmiotem.

W odpowiedzi na falę protestów greckiej społeczności wyspy, której akty te zostały w zasadzie narzucone⁸, w lipcu 1974 r. na wyspę wkroczyły wojska tureckie, uzasadniając swoje działania dążeniem do „utrzymania pokoju i ochrony praw podstawowych”⁹. Proklamowana 15 listopada 1983 r. TRCP, choć faktycznie odebrała suwerenność nad częścią wyspy jej oficjalnym władzom, została uznana za państwo wyłącznie przez Turcję. Pozostała część społeczności międzynarodowej postrzega Republikę Cypryjską za jedyne suwerena na tych terytoriach¹⁰, powołując się m.in. na prawnomiędzynarodową zasadę zakazu użycia siły.

Jakkolwiek w późniejszym okresie obie społeczności zgodziły się na stworzenie państwa złożonego, reprezentowanego przez egzekutywę Republiki Cypryjskiej, porozumienie to nigdy nie zostało sformalizowane ze względu na rozbieżności w zakresie doprecyzowania poszczególnych zasad ustrojowych. Zdaniem Greków cypryjskich

³ Ze względu na brak uznania TRCP na arenie międzynarodowej oraz na aktywną reprezentację Turków cypryjskich przez Ankarę, za strony konfliktu w niniejszej pracy uznaje się Cypr i Turcję.

⁴ M. Baştürk, *The Issue of Cyprus in the EU Accession of Turkey*, Claremont-UC Undergraduate Research Conference on the European Union, Clermont 2013, s. 16.

⁵ A. Adamczyk, *Prezydencja cypryjska w kontekście stosunków między Unią Europejską i Turcją*, „Studia Europejskie” 2013, nr 2, s. 34–35.

⁶ Art. 1 Konstytucji Republiki Cypryjskiej z dnia 16 sierpnia 1960 roku.

⁷ Art. 1 zd. 2, *Treaty of Guarantee between the Republic of Cyprus and Greece, the United Kingdom and Turkey* podpisane 16 sierpnia 1960 roku.

⁸ A. Adamczyk, *Prezydencja...*, s. 35.

⁹ M. Baştürk, *op. cit.*, s. 16.

¹⁰ S. Talamon, *The European Union – Turkey Controversy over Cyprus or a Tale of Two Treaty Declarations*, „Chinese Journal of International Law” 2006, t. 3, nr 5, s. 580.

należało stworzyć federację zapewniającą swobodę przemieszczania i osiedlania się obywateli w obrębie wyspy ze wspólną podmiotowością prawnomiędzynarodową¹¹. Choć takie rozwiązanie, odpowiadające stanowi prawnemu, umożliwiałoby funkcjonowanie tureckiej części wyspy w UE na zasadach przyjętych wobec państw złożonych, jak np. Niemcy czy Hiszpania, społeczność turecka opowiadała się za konfederacją z szerszymi kompetencjami rządów lokalnych, które cieszyć miałyby się m.in. uprawnieniami do zawierania umów międzynarodowych. W praktyce mogłoby to prowadzić do równoległego funkcjonowania obok siebie dwóch odrębnych podmiotów prawa międzynarodowego oraz implikować konieczność osobnego zawarcia przez nie traktatów akcesyjnych, co stanowiłoby argument za nieuznawaniem terytoriów TRCP za część UE¹². Takie jest również stanowisko Ankary, która uznaje, że na terytorium wyspy istnieją dwa suwerenne państwa: państwo Greków cypryjskich oraz TRCP¹³, podkreślając jednocześnie, że społeczność grecka nie jest uprawniona do reprezentowania Turków cypryjskich¹⁴. Co więcej, Turcja od samego początku protestowała wobec przystąpienia Cypru do UE, wskazując, że wniosek akcesyjny naruszał art. 185 oraz 8 Konstytucji Republiki Cypryjskiej. Pierwszy z wymienionych przepisów zabraniał Grecji i Turcji doprowadzania do sytuacji, w której jedno z państw miałoby przewagę gospodarczą na wyspie, natomiast drugi dopuszczał przystąpienie Republiki jedynie do organizacji, których członkami była zarówno Grecja, jak i Turcja. Chociaż przedstawiona interpretacja mogłaby wydawać się prawnie uzasadniona, Unia odrzuciła ją, odwołując się m.in. do przykładu Austrii – traktat ustanawiający neutralność tej ostatniej celem zapobieżenia jej zjednoczenia z Niemcami nie stanowił przeszkody w przystąpieniu do Wspólnoty¹⁵. Dodatkowo rząd cypryjski podkreślał, że złożył wniosek akcesyjny w imieniu całej wyspy jako jedyna uznawana w stosunkach międzynarodowych władza w państwie¹⁶.

Jakkolwiek kwestia TRCP stanowiła przedmiot debaty na etapie przedakcesyjnym, samo przystąpienie do UE nie spowodowało przełomu w rozstrzygnięciu toczącego się sporu¹⁷. Analiza stanowiska WE wobec konfliktu cypryjskiego pozwala wyróżnić pośrednie i bezpośrednie działania Unii. Te pierwsze związane były przede wszystkim z przyjętą przez nią polityką handlową. Jakkolwiek w odpowiedzi na deklarację niepodległości TRCP WE oświadczyła, że umowy gospodarcze zawierane pomiędzy nią

¹¹ A. Adamczyk, *Proces integracji Republiki Cypru ze Wspólnotami Europejskimi i jego ewentualny wpływ na rozwiązanie problemu cypryjskiego*, „Studia Europejskie” 1999, nr 4, s. 106.

¹² W przeciwieństwie do wizji greckiej, która odzwierciedla stan prawny.

¹³ S. Talamon, *op. cit.*, s. 584.

¹⁴ *Ibidem*, s. 583.

¹⁵ M. Baştürk, *op. cit.*, s. 18.

¹⁶ A. Adamczyk, *Proces...*, s. 112–113.

¹⁷ B. Stefanova, *The Europeanisation of conflict resolution. Regional integration and conflicts in Europe from the 1950s to the twenty-first century*, Manchester University Press, Manchester 2011, s. 143.

a Cyprzem dotyczyć będą, wbrew wcześniejszej praktyce, wyspy jako całości (bez ograniczania ich stosowania w częściach okupowanych)¹⁸, co sugerowałoby uznanie suwerenności rządu Republiki Cypryjskiej nad całością wyspy, utrzymująca się do lat 90. praktyka wskazywała na ekonomiczne zaangażowanie Wspólnoty z pominięciem jego północnej części¹⁹. Jeżeli zaś chodzi o wypowiedzi bezpośrednie, wprost związane z zaistniałym sporem, w omawianym okresie Wspólnota ograniczała się do wskazywania, że wykonanie umowy stowarzyszeniowej z 1972 r. (zawieszona w wyniku tureckiej inwazji) zostanie reaktywowane dopiero po uprzednim rozwiązaniu konfliktu²⁰, nie odnosząc się jednak wprost do zalecanego sposobu ani wyniku jego rozstrzygnięcia.

Zmiana postawy WE wobec Cypru nastąpiła w wyniku złożenia przez Cypr wniosku o pełne członkostwo we Wspólnocie w 1990 roku²¹. Od tej pory wyróżnić można trzy powiązane ze sobą płaszczyzny polityki unijnej wobec TRCP, na które składają się: dążenia do rozstrzygnięcia konfliktu, nawoływanie do zjednoczenia w ramach jednego państwa oraz późniejsze uznanie wyspy w całości za państwo członkowskie (z zachowaniem pewnych odstępstw w stosunku do jej północnej części). Większość z nich została następnie zawarta w aktach prawnych, które aktualnie wyznaczają status prawny Cypru w UE.

Podstawą pierwszej z płaszczyzn jest art. 2 ust. 1 TUE²², zgodnie z którym celem Unii jest wspieranie pokoju. W tym kontekście wskazuje się jednak, że Wspólnota nie była w stanie zapewnić odpowiednich rozwiązań ani nie stworzyła autonomicznego systemu rozwiązywania sporów międzynarodowych²³. O ile jednak jej zadaniem nigdy nie było rozstrzygnięcie tego rodzaju konfliktów²⁴, UE podjęła się wspierania pokoju poprzez programy pomocy i wygłaszane na arenie międzynarodowej oświadczenia. W kwestii Cypru działania te nie zdały jednak egzaminu. Wspólnota uzależniła jego akcesję od rozwiązania konfliktu, nie podejmując wyraźnych działań mających się do tego przyczynić. Dodatkowo wykazała się w tym przypadku pewną niekonsekwencją. Choć początkowo rozwiązanie sporu stanowiło warunek *sine qua non* przystąpienia (m.in. w decyzjach podjętych na szczycie w Helsinkach w 1999 r.²⁵), w późniejszych etapach rozmów

¹⁸ A. Adamczyk, *Proces...*, s. 110.

¹⁹ G. Kyris, *The European Union and Cyprus: The Awkward Partnership*, artykuł z dnia 8.01.2015 r., <http://www.euractiv.com/section/euro-finance/opinion/the-european-union-and-cyprus-the-awkward-partnership/> [dostęp 18.06.2016 r.].

²⁰ A. Adamczyk, *Prezydencja...*, s. 38.

²¹ A. Adamczyk, *Proces...*, s. 112–113.

²² Obecnie art. 3 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012 r.).

²³ B. Stefanova, *op. cit.*, s. 143.

²⁴ Opisujący spór niewątpliwie należy zaliczyć do tej grupy ze względu na jego przedmiot oraz strony, spośród których jedna, pomimo wieloletniej współpracy z UE, nie należy do grona państw członkowskich Wspólnoty.

²⁵ M. Baştürk, *op. cit.*, s. 17.

odstąpiono od tego ze względu na groźbę zablokowania negocjacji z pozostałymi kandydatami przez Grecję²⁶. Stoi to również w opozycji do doświadczeń innych kandydatów: Turcja uzyskała status oficjalnego kandydata na członka UE dopiero po podjęciu negocjacji z Cyprzem w 1999 r.²⁷, a spełnienie wymogów uregulowania dysput dotyczących granic i mniejszości narodowych na podstawie Paktu Balladura²⁸ było bardziej stanowczo egzekwowane od państw Europy środkowej i wschodniej.

Drugi element unijnego stanowiska wobec problemu Cypru przejawia się we wzywaniu greckiej i tureckiej społeczności wyspy do faktycznego połączenia i funkcjonowania w ramach jednego państwa będącego członkiem UE. W pkt 7 *avis* z 30 czerwca 1993 r. Komisja wyraziła „nadzieję, że do Unii Europejskiej przystąpi ponownie zjednoczony Cypr [...], co stanowi najlepsze rozwiązanie dla wszystkich stron”²⁹, natomiast w Agendzie 2000 poparła zorganizowanie Republiki Cypryjskiej jako dwuczłonowej federacji zapewniającej pełnię swobód rynku wewnętrznego oraz umożliwiającej realizację polityk wspólnotowych za pomocą rządu federalnego³⁰. Chociaż takie podejście bliższe było greckiemu stanowisku, również Turcy cypryjscy mieli świadomość konieczności aplikowania do Unii jako część państwa federalnego³¹.

W bardziej stanowczy sposób polityka unijna została ukształtowana dopiero po przystąpieniu Cypru do Wspólnoty. Rada ds. Ogólnych 26 kwietnia 2004 r. podkreśliła, że zdecydowana jest zakończyć izolację TRCP i wspierać zjednoczenie Cypru w oparciu o rozwój ekonomiczny³², co następnie powtórzono we wniosku dotyczącym Rozporządzenia Rady w sprawie specjalnych warunków handlu z obszarami Republiki Cypryjskiej, nad którymi rząd Republiki Cypryjskiej nie sprawuje faktycznej kontroli, z dnia 7 lipca 2004 roku. W postaci konkretnych działań zrealizowano to m.in. poprzez ustanowienie w 2004 r. *Task Force for the Turkish Cypriot Community*, ciała odpowiedzialnego za stosowanie unijnego Programu Pomocy dla Społeczności Cypru Północnego oraz za pomoc Turkom cypryjskim w zjednoczeniu Cypru³³, i przyjęcie w 2006 r. tzw. *Aid*

²⁶ A. Adamczyk, *Prezydencja...*, s. 38.

²⁷ *Ibidem*, s. 48.

²⁸ M. Baştürk, *op. cit.*, s. 19.

²⁹ Commission opinion of 19 February 2003 on the applications for accession to the European Union by the Czech Republic, the Republic of Estonia, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Republic of Hungary, the Republic of Malta, the Republic of Poland, the Republic of Slovenia and the Slovak Republic, OJ L 236, 23.9.2003 r.

³⁰ A. Adamczyk, *Proces...*, s. 119.

³¹ G. Kyris, *The European Union and Cyprus...*

³² *Turkish Cypriot community*, http://ec.europa.eu/cyprus/turkish_cypriots/index_en.htm [dostęp 21.06.2016 r.].

³³ *The European Commission places 'Task Force for the Turkish Cypriot Community' under the direct management of Juncker*, informacja z dnia 18.02.2016 r. zamieszczona na oficjalnej stronie internetowej MSZ Tureckiej Republiki Cypru Północnego, <http://mfa.gov.ct.tr/the-european-commission-places-task-force-for-the-turkish-cypriot-community-under-the-direct-management-of-juncker/> [dostęp 26.06.2016 r.].

*Regulation*³⁴. Chociaż głównym celem tego ostatniego była pomoc dla społeczności tureckiej w przygotowaniu się do ponownego zjednoczenia Cypru, wywołało ono obawy Greków cypryjskich o potencjalne uznanie suwerenności Cypru Północnego³⁵.

Trzecią płaszczyzną, na jakiej można analizować status prawny TRCP w UE są jej stosunki ze Wspólnotą. Początkowo Unia zmierzała do nawiązania bezpośrednich relacji z TRCP, pomimo uznania jej za element Republiki Cypryjskiej, choć w przypadku państw członkowskich, w ramach których funkcjonują regiony dążące do wyodrębnienia się jako niezależne państwa (np. w Hiszpanii czy Wielkiej Brytanii), co do zasady powstrzymuje się od bezpośrednich rozmów z przedstawicielami tych ostatnich. Jakkolwiek w swoim *avis* z 30 czerwca 1993 r. Komisja podkreśliła, iż utrzymująca się na Cyprze sytuacja polityczna jest – jako efekt okupacji północnej części wyspy przez wojska tureckie – nie do zaakceptowania przez Wspólnotę³⁶, już w 1997 r. podkreślała, że w negocjacjach akcesyjnych powinni wziąć udział zarówno przedstawiciele rządu, jak i reprezentanci Turków cypryjskich³⁷, z czego zrezygnowała wobec protestu Nikozji. W Agendzie 2000 wprost wskazała natomiast, że jeżeli do rozpoczęcia rokowań akcesyjnych porozumienie nie zostanie osiągnięte, negocjacje rozpoczną się z rządem Republiki Cypryjskiej jako jedyną uznawaną władzą³⁸. Wypowiedzi te nie pozostawiły wątpliwości, że Unia uznaje TRCP za integralną część Republiki Cypryjskiej pomimo, że jej przystąpienie do Unii zostało wypracowane bez udziału społeczności tureckiej.

Cypr przystąpił do Wspólnoty jako wyspa *de facto* podzielona³⁹. Jego aktualny status w Unii określić można mianem członkostwa z pewnymi odrębnościami wynikającymi z braku sprawowania efektywnej kontroli rządu Republiki Cypryjskiej w północnej części państwa. Świadczy o tym szereg przyjętych przez UE aktów prawnych oraz oficjalnych wypowiedzi. Po przystąpieniu Cypru do Wspólnoty Komisja zaproponowała nawiązanie bezpośrednich stosunków handlowych z północą, na kształt regulacji stosowanej wobec regionów państw członkowskich znajdujących się poza terytorium UE, co spotkało się ze sprzeciwem Republiki Cypryjskiej, która w zamian za porzucenie tego planu zobowiązała się do zakończenia izolacji TRCP⁴⁰.

---

³⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 389/2006 ustanawiające instrument wsparcia finansowego w celu stymulowania rozwoju gospodarczego Tureckiej Wspólnoty Cypryjskiej i zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2667/2000 w sprawie Europejskiej Agencji Odbudowy.

³⁵ B. Stefanova, *op. cit.*, s. 137–138.

³⁶ A. Adamczyk, *Prezydencja...*, s. 113–114.

³⁷ A. Adamczyk, *Proces...*, s. 116.

³⁸ A. Adamczyk, *Prezydencja...*, s. 117.

³⁹ Informacja ogólna o państwach członkowskich UE zawarta na stronie internetowej europa.eu, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/cyprus_pl [dostęp 19.01.2019 r.].

⁴⁰ B. Stefanova, *op. cit.*, s. 137.

Jakkolwiek cała wyspa stanowi część Unii, w obszarach północnych prawo unijne nie jest stosowane na podstawie⁴¹ art. 1 Protokołu nr 10 do Traktatu Akcesyjnego, zgodnie z którym „stosowanie *acquis* powinno być zawieszane w tych częściach Republiki Cypryjskiej, które znajdują się poza efektywną kontrolą władz Republiki Cypryjskiej”. Doprecyzowanie tych zasad wprowadza przyjęte na podstawie Protokołu 10 tzw. *Green Line Regulation*⁴².

Analizując status prawny TRCP, uwagę należy zwrócić również na wyrok Wielkiej Izby z 2009 r. w sprawie C-420/07 *Apostolides* z wniosku o wydanie odpowiedzi na pytanie prejudycjalne o możliwość wykonania orzeczenia wydanego przez sąd Republiki Cypryjskiej w stosunku do nieruchomości, która znajdowała się na obszarze TRCP⁴³. TSUE wskazał w nim m.in., że „nieruchomość jest położona na terenie Republiki Cypryjskiej, a fakt, że znajduje się ona na obszarze północnym, może ewentualnie mieć wpływ na jurysdykcję wewnętrzną sądów cypryjskich”⁴⁴, co jednoznacznie wskazało, że Trybunał uznaje całą wyspę za część UE. Dodatkowo w tym duchu wypowiedziała się również Rzecznik Generalna J. Kokott, wskazując m.in., że gdyby państwa członkowskie UE nie uznawały TRCP za część Republiki Cypryjskiej, nie byłoby potrzeby zawierania Protokołu nr 10⁴⁵.

Jakkolwiek Wspólnota początkowo powstrzymywała się od zdecydowanej ingerencji w konflikt zaistniały wokół proklamowania na Cyprze TRCP, jej stanowisko w przedmiocie tej samowładnej republiki krystalizowało się wraz ze zbliżaniem się przystąpienia Nikozji do UE, a także już po samej akcesji. Zwłaszcza początkowo deklaracje polityczne Wspólnoty często można było uznać za niespójne z podejmowanymi przez nią działaniami. Aktualnie Unia Europejska, w opozycji do stanowiska prezentowanego przez Turcję, konsekwentnie przyjmuje, że jej państwem członkowskim jest Republika Cypryjska obejmująca również obszar Tureckiej Republiki Cypru Północnego. Za taką konkluzją przemawia szereg przyjętych przez nią aktów prawnych, kształtujący stosunki Wspólnoty z Cyprem w sposób uwzględniający brak możliwości wykonywania efektywnej władzy przez jego uznany rząd na obszarach północnych, oraz zgodne wypowiedzi jej instytucji. Co więcej, pomimo projektów prowadzenia

---

⁴¹ Uwagę zwraca również podstawa prawna stosowania odmiennego reżimu: zgodnie z postanowieniami art. 52 ust. 1 TUE Traktaty stosuje się do Republiki Cypryjskiej, natomiast na mocy ust. 2 terytorialny zakres stosowania Traktatów określony jest szczegółowo w artykule 355 TFUE. W przeciwieństwie jednak do przypadku stref suwerennych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej na Cyprze, to nie art. 355 TFUE, ale właśnie podpisany 16 kwietnia 2003 r. Protokół nr 10 do Traktatu Akcesyjnego stanowi fundament stosowania *acquis* w stosunku do Cypru Północnego.

⁴² Rozporządzenie Rady nr 866/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie reżimu wprowadzonego przez art. 2 Protokołu nr 10 do Traktatu Akcesyjnego.

⁴³ Wyrok Trybunału (Wielka Izba) z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie C-420/07, pkt 31.

⁴⁴ *Ibidem*, pkt 51.

⁴⁵ *Ibidem*, pkt 80.

bezpośrednich rozmów z jej przedstawicielami oraz ograniczenia stosowania unijnego *acquis* w TRCP, ta ostatnia nigdy nie stała się dla Unii odrębnym od Republiki Cypryjskiej partnerem. Należy jednak podkreślić, że samo przystąpienie Cypru do UE w zasadzie nie wpłynęło na rozwiązanie konfliktu.